

”Värdebaserad vård strider sannolikt mot lagen”

Sjukvård. Vi ser med stor oro på att den nya styrtrenden "värdebaserad vård" införs i Sverige utan vetenskapligt stöd och i strid med riksdagens etiska prioriteringsplattform. Dessutom sker det utan diskussion med vårdpersonalen, skriver ett läkarnätverk.

Ja tack

Nej tack

Gunnar Akner mfl, nätverket mot olämplig styrning av hälso- och sjukvården

Fler debattartiklar av författaren

Publicerad: 15 mars 2017 kl 05:30

Det pågår ett omfattande arbete internationellt och nationellt att införa metoden "värdebaserad vård". Detta lanserades i en bok 2006 med rubriken "Redefining health care: Creating value-based competition on results" skriven av Michael Porter och Elizabeth Teisberg. I värdebaserad vård definieras "värdet" för patienterna som kvoten mellan hälsoutfall för patienten (täljare) och kostnaden för att uppnå detta hälsoutfall (nämnare). Det orimliga med denna definition är att "värdet" för patienterna ökar om kostnaden minskar för att uppnå samma hälsoutfall.

Arbetet med spridning av värdebaserad vård internationellt leds av ICHOM (International consortium for health outcomes measurement), som grundades av Michael Porter vid Harvard Business School, Martin Ingvar vid Karolinska Institutet och Boston Consulting Group. ICHOM planerar att under 2017 publicera standardiserade utfallsmått (standard sets) för mer än hälften av den globala sjukdomsburden.

Arbetet med att införa värdebaserad vård i Sverige inleddes genom en programskrift från 2009 med rubriken "Value guided healthcare as a platform for industrial development in Sweden - feasibility study", som skrevs av Boston Consulting Group (BCG) sponsrad av Carl Bennett AB och Astra Zeneca AB, det vill säga bara tre år efter att ovan nämnda bok publicerades.

Införandet och spridningen av värdebaserad vård i Sverige leds av organisationen "Nationell samverkan för värdebaserad ersättning och uppföljning i hälso- och sjukvården" (SVEUS) och dess associerade "forsknings- och utvecklingsbolag" IVBAR. På SVEUS hemsida anges följande: "Inom Sveus samverkar idag mer än 50 organisationer för utveckling av värdebaserade uppföljnings- och ersättningsystem". Formellt medverkar idag i SVEUS sju landsting, sexton specialitetsföreningar, nio kvalitetsregister, fem patientföreningar, samt universitet, Försäkringskassan och Socialdepartementet. Tre universitetssjukhus (Stockholm, Göteborg, Uppsala) har redan infört värdebaserad vård för sin styrning.

En av de centrala personerna bakom införandet av värdebaserad vård i Sverige är professor Jörgen Nordenström. I sin bok "Värdebaserad vård. Är vi så bra som vi kan bli?" från 2015 skriver han att det saknas vetenskapligt underlag för värdebaserad vård inom hälso och sjukvård: "Det ärliga svaret är att graden av evidens återstår att visa".

Värdebaserad vård förefaller sakna stöd i vetenskapliga studier och står dessutom i direkt strid med riksdagens enhälligt antagna prioriteringsplattform från 1997, där kostnadseffektivitetsprincipen uttryckligen är underordnad människovärdesprincipen och behovs/solidaritetsprincipen.

Vi har i flera tidigare artiklar kritiserat värdebaserad vård. Det är olämpligt att metoden för att styra utvecklingen av evidensbaserad och kunskapsbaserad vård inte är evidensbaserad och dessutom sannolikt olaglig i Sverige.

Av dessa skäl har vi:

- Anmält värdebaserad vård till Statens Medicinsk-Etiska Råd (SMER) med begäran om en bedömning av om värdebaserad vård är förenlig med riksdagens etiska prioriteringsplattform.
- Hemställt hos Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) att omgående genomföra en granskning av det vetenskapliga underlaget för Värdebaserad vård.

Det här är en opinionstext publicerad i Dagens Samhälle. Åsikterna som uttrycks i artikeln står skribenten/skribenterna för.

Gunnar Akner, specialist i geriatrik och internmedicin, med dr, Stockholm

Christer Andersson, professor i allmänmedicin, Umeå universitet

Stella Cizinsky, specialist i kardiologi, Örebro

Niklas Ekerstad, specialist i internmedicin och kardiologi, med dr, Trollhättan

Mats Eliasson, specialist i internmedicin, med dr, Umeå

Sven Engström, specialist i allmänmedicin, med dr, Örnsköldsvik

Cecilia Ervander, specialist i allmänmedicin, Lund

Per Anders Flordal, specialist i kirurgi, med dr, Stockholm

Bertil Hagström, allmänläkare, med dr, Horred

Jan Halldin, specialist i psykiatri och socialmedicin, Stockholm

Ola Hallén, specialist i internmedicin och kardiologi, Karlstad

Bengt Järhult, specialist i allmänmedicin, Ryd

Johannes Järhult, specialist i kirurgi, med dr, Jönköping

Rurik Löfmark, specialist i kardiologi, med dr, Gävle

Christer Petersson, specialist i allmänmedicin, med dr, Växjö

CG Sandberg, specialist i psykiatri och företagshälsovård, Stockholm

Christian Schmitt, specialist i allmänmedicin, med dr, Sätilla

Jonas Sjögren, specialist i allmänmedicin, Västerås

Johan Styrud, specialist i kirurgi, med dr, Stockholm

Torgny Svenberg, specialist i kirurgi, med dr, Stockholm

Johan Tjärnström, specialist i kirurgi, med dr, Trollhättan

Hans Wingstrand, specialist i ortopedi, med dr, Lund